

מבעל דף היומי בעיון

סיכום גפ"ת, רא"ש, רמב"ם, רי"ף, ר"ן, טור ב"י שו"ע מ"א ט"ז ומשנ"ב על הדף

כולל ומכון ראש פינה:

כולל יום שלם ללימוד כל הש"ס וד' חלקי השו"ע בעיון במשך 17 שנה | כולל יום שלם ללימוד דף היומי בעיון | כולל יום שלם ללימוד אבן העזר בעיון | פרויקט "אבן ברורה", והוא כעין משנה ברורה על אבן העזר | כולל ערב שלוש שעות ללימוד דף היומי בעיון | כולל ערב שעתיים ליבו חפץ | כולל שישי שבת | רשת שיעורי תורה ללימוד דף היומי במלגה מכובדת למגידי שיעורים | 30 ספרי עזר על שלחן ערוך אבן העזר | ספרי "השינון" על ד' חלקי השו"ע, לדיעת ד' חלקי השו"ע בלימוד עמוד יומי, בהמלצת גדולי ישראל מכל העדות והתנועות | מבחנים ארציים לאברכים ובחורים במלגה על דף היומי בעיון | סיכומים יומיים של דף היומי בעיון בעברית, אנגלית, ספרדית וצרפתית | קמחא דפסחא | עזרה וסיוע לנוקדים ואברכים עמלי תורה

יום א' כ"ט טבת-שבת ו' שבט תשפ"ו

העלון מוקדש לעילוי נשמת: הרה"צ רבי שמואל מרדכי בן סול שולמית זצ"ל ומרת הדרה בת שמחה ע"ה ת.נ.צ.ב.ה

מסכת מנחות ז' י"ג

בס"ד שבוע פרשת בא

העלון מוקדש לעילוי נשמת: ר' אליהו בן חנה ז"ל ומרת אסתר בת מרים ע"ה ת.נ.צ.ב.ה

דף ז' ע"א

וכי מהדר ליה לקומץ לדוכתיה תקדוש ולפסול.

הקדמנו בתחילת המסכת שארבע עבודות המנחה מקבילות לארבע עבודות הדם בזבחים, קמיצה כנגד שחיטה, הנחה בכלי כנגד קבלה, הולכה כנגד הולכה, והקטרת הקומץ כנגד זריקה, ולכן כל פסולי המחשבה שמצאנו בארבע עבודות הדם, שייכות בארבע עבודות המנחה. אמנם הקמיצה, אף שהיא כנגד שחיטה שונה מהשחיטה, ששחיטה כשירה בזר, ומליקה פסולה בזר, ולכן אמרה הגמרא לעיל [ו' ע"ב] דשחיטה לאו עבודה היא, אולם קמיצה ודאי עבודה היא.

ולעיל [זבחים ט"ו ע"ב] אמרו כל הזבחים שקבלו דמן זר, אונו, טבול יום, ומחוסר כפורים, ומחוסר בגדים, שלא רחץ ידים ורגלים, ערל, טמא, יושב, עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי רגלי חברו פסול. קבל בשמאל פסל, ר"ש מכשיר. וכאן [ו' ע"א] אמרו כך כמעט באותו לשון, אחד מנחת חוטא ואחד כל המנחות שקמצן זר אונו טבול יום מחוסר בגדים מחוסר כפורים שלא רחץ ידיו ורגליו ערל טמא יושב עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי רגלי חברו פסול, דבזבחים מקבלה ואילך מצות כהונה, ובמנחות מקמיצה ואילך, ושחיטה כשירה בכל אלו, ובלבד שלא יגעו הטמאים בבשר.

עוד חילוק מצאנו, דבקבלה חולק רבי שמעון וסובר שקבלה בשמאל כשירה, ובקמיצה לא מצאנו שחולק רבי שמעון, ואמרו לקמן [ו' ע"ב] דלרבי שמעון יש ילפותא מיזחדת למנחה שיכול להעלות את הקומץ בידו ויכול להעלותו למזבח בכלי, ומשתנה הדין, דאם עובד ביד, צריך דוקא ימין, כחטאת, ואם מעלה בכלי יכול להעלות אף בשמאל, כאשם, עיי"ש.

והנה סדר הבאת המנחה כך הוא [רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק י"ג הלכה י"ב], סדר הבאת המנחה כיצד, מביא אדם סולת מתוך ביתו בקלתות של כסף או של זהב או של שאר מיני מתכות כלי שהוא ראוי לכלי שרת, ואם היתה מנחת הסלת נותנה לכלי שרת ומקדשה בכלי שרת, ואם היתה מן המנחות הנאפות אופה אותה שם במקדש ופותת כמו שביארנו ונותן הפתיתין לכלי שרת ונותן עליה שמנה ולבונתה ומוליכה אצל כהן, והכהן מוליכה אצל המזבח ומגישה בקרן דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו, ומסלק את כל לבונתה לצד אחד וקומץ ממקום שנתרבה שמנה שנאמר מסלתה ומשמנה, ונותן הקומץ לכלי שרת ומקדשו בכלי שרת, וקומץ שחלקו בשני כלים אינו קדוש, וחוזר ומקדש ומלקט את כל לבונתה ונותנה על הקומץ שבכלי ומעלהו על המזבח ומולחו, ונותנו על גבי האשים בכלי שרת, ואם מנחת כהנים היא אינו קומץ אלא נותן מלח על כולה ומשליך הכל על גבי האשים. ע"כ.

הרי שהסדר הוא הבאה, נתינה בכלי שרת, הגשה למזבח, קמיצה, נתינת הקומץ בכלי שרת, הולכה והקטרה. נמצא שהמנחה נתונה בכלי שרת עוד קודם הקמיצה, ומצאנו בגמרא [ו' ע"ב] מחלוקת מתי נקרא על הקומץ שם קומץ פסול כשנקמץ על ידי פסולים, לחד מאן דאמר חל עליו מיד שם זה, ובן בתירא חולק על זה וסובר שיכול להחזירו, אבל אם נתנו בכלי מודה בן בתירא שנפסל ואי אפשר להחזירו, ולחד מאן דאמר לא חל עליו שם קומץ פסול רק כשנתן את הקומץ בכלי, ולבן בתירא כשר.

והיות והמנחה מונחת בכלי שרת, מקשה הגמרא שלכאורה אם נאמר שנתנית קומץ שנקמץ על ידי פסולים אפשר להחזירו קודם נתינה בכלי, מה תועיל החזרה, הלא הוא מחזיר לכלי שרת ויתקדש אז. ותירצו בזה כמה

כולל ומכון ראש פינה:

תירוצים, לרבי יוחנן אמרינן שאין כלי שרת מקדש שלא מדעת, וכאן שהחזירו למקומו הרי לא נתכוין לקדשו, רק לתקן את מעשיו, ותירוץ אחר, שאף אם כלי שרת מקדש שלא מדעת, כאן מחזירו באופן שאינו מחזירו להדיא, דלענין קידוש בעינן נתינה בכלי בידים, אלא מניחו בצד הכלי במקום שאינו אויר הכלי, ומניד את הכלי והקומץ נופל מאליו לתוך הגומא, ולא הוי נתינה, ואינו מתקדש.

והנה יש שהקשו, שהואיל ומניחו בצדי הכלי, מקום שאינו כשר לקידוש, ואנן ילפינן הכל מדם, אם כן מדוע יוכשר אחר כך הקומץ, הרי הוי כנשפך על גבי רצפה שנפסל, וכתב רבינו הגרי"ז דאין בזה משום פסול נשפך אף שאין כאן משום קדושת כלי שרת שיוכל לקדש קידוש קומץ, מ"מ כיון דנחשב שהוא מונח בכלי אין כאן פסול נשפך, וכן לקמן [י"א ע"א] היתה בעיא הדביק קומץ בדופנא דמנא, האם מתקדש, גם שם אף דאין יכול לקדש, פסול נשפך אין בו, דהרי מ"מ מונח בכלי. דהיינו שיש דין מיוחד בנשפך על גבי רצפה, וכן שלא נחשב על גבי רצפה, אף שאינו מתקדש לא נפסל, דדין נשפך אינו דין בבא על גבי מקום שאינו קדוש, אלא על גבי רצפה דוקא.

ותוך כדי הסוגיא מתבארות לנו כמה הלכות בהלכות קמיצה, האם בעינן קמיצה מתוך כלי שאוחזו כהן, או שאפשר לקמוץ מתוך כלי המונח על גבי קרקע. ובגמרא פשטו שאלה זו ממה שמצאנו שמסלקים ביזיכין שעל שולחן לחם הפנים כדי להקטירן, וסילוק זה הרי הוא כקמיצה, והרי השולחן נצב על גבי קרקע, הרי שלך לפניך שאפשר לקמוץ מכלי המונח על גבי קרקע. אולם מה שיש לשאול הטא האם אפשר לקדש את הקומץ בכלי המונח על גבי קרקע, האם לומדים מקבלת הדם, ששם צריך להיות שאדם יאחז את המזרק, או לומדים מקמיצת המנחה, ולמסקנא אמרו דילפינן מדם, וכן הוא להלכה [רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק י"ב הלכה י"ג], מקדישין מנחה בכלי שעל גבי קרקע וקומצין מכלי שעל גבי קרקע, ואין מקדישין הקומץ בכלי שעל גבי קרקע וכו'.

ועוד נחלקו [ז' ע"ב] קומץ שחלקו בשני כלים רב נחמן אמר אינו קדוש, ורבא אמר קדוש, ולמסקנא חזר בו רבא ואם כן לכולי עלמא הקומץ אינו קדוש, וכן ההלכה.

ובכל הסוגיא הזו דענייני מנחות ילפינן מילתא ממילתא, עבודת המנחה מעבודות הדם כמו שהבאנו, וכן במנחות עצמן ילפינן זה מזה, דלעיל [ו' ע"ב] אמרינן דבן בתירא מכשיר בשמאל כי מצאנו ביום הכפורים הכשר בשמאל, ואמרנו לעיל שקומצים מכלי שעל גבי קרקע כמו שמצאנו בסילוק ביזיכין מעל השולחן, וזו ילפותא של מנחה ממנחה, ואמרנו שאין מקדישין קומץ בכלי שעל גבי קרקע, כי ילפינן מדם, וילפינן שאין קומץ מתקדש

לחצאין כמו שמצאנו בדם שאינו קדוש לחצאין, ואמרנו עוד שמנחה שקמצה בהיכל כשירה, אף שעבודותיה צריכות להיות דוקא בעזרה, ילפינן מנחה ממנחה, מסילוק ביזיכין לחם הפנים הנעשה בהיכל.

אמנם לא לכולי אלמא ילפינן מילתא מלת במנחות, דאמרינן לדעה אחת דילפינן מילתא מילתא במנחות [ה' ע"א], אמר רב מנחה קדושה בלא שמן שכן מצינו בלחם הפנים, בלא לבונה שכן מצינו במנחת נסכים, בלא שמן ובלא לבונה שכן מצינו במנחת חוטא, ושמן ולבונה קדשי האי בלא האי והאי בלא האי, שמן שכן מצינו בלוג שמן של מצורע, לבונה שכן מצינו בלבונה הבאה בבזיכין; אמנם רבי חנינא שם אמר לא זו קדושה בלא זו, ולא זו קדושה בלא זו, דלא ילפינן מילתא ממילתא.

ואמרו עוד לקמן [ה' ע"א] עד שלא פרקה נפרס לחמה הלחם פסול ואין מקטיר עליו את הביזיכין, משפרקה נפרס לחמה הלחם פסול ומקטיר עליו את הביזיכין; ואמר רבי אלעזר לא פרקה ממש, אלא כיון שהגיע זמנה לפרק, אף על פי שלא פרקה כמי שפרקה דמיא. ע"כ. ואמרינן דהואיל והביזיכין מופרדים לעצמם מלחם הפנים ואינם מעורבים, לכן אף דלא נטלם הרי הוא כאילו נטלם והרי זה כאילו קמץ ואחר כך חסרו השירים שאפשר להקטיר הקומץ עליהם, שנחלקו בזה לקמן [ט' ע"א] אם שירים שחסרו בין קמיצה להקטרה, האם מקטיר קומץ עליהן. ולהלכה [רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק י"א הלכה כ'], קמץ את המנחה ואחר כך נטמאו שיריה כולן או נשרפו או יצאו חוץ לעזרה או אבדו, לא יקטיר הקומץ ואם הקטיר הורצה, נשאר מעט מן השירים בכשרותן, יקטיר הקומץ ואותן השירים שנשארו אסורין באכילה. ע"כ. ומבואר לקמן [ט' ע"ב] דהוא דעת רבי יהושע שהלכה כמותו.

ולקמן [ט' ע"ב] אמרו בגמרא אמר רב אדא בר אבהו, זאת אומרת החסרון כבעל מום דמי, ואין בעל בעל מום בצבור. ע"כ. דהגדרת פסול חסרון במנחה הרי היא כבעל מום בזבחים, ולענין בעל מום לא מצינו צד קולא בציבור, דלא הוכשרו בעלי מומים לעבודה באף מקום, וקרבנות בעלי מומים לא הוכשרו לעבודה באף מקום [חוץ מדוקין שבעין לרבי עקיבא והוא משום שאינו מוגדר כמום משום שהוא כשר בעופות].

ובעצם קידוש המנחה בכלי, מתי היא מתקדשת, אמרו לקמן [ט' ע"א], מנחה שחסרה קודם קמיצה, רבי יוחנן אמר יביא מתוך ביתו וימלאנה, ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה. רבי יוחנן אמר מביא מתוך ביתו וימלאנה, קמיצה קבעה ליה; ריש לקיש אמר לא יביא מתוך ביתו וימלאנה, קדושת כלי קבעה ליה. וכן להלכה כתב הרמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין פרק י"א הלכה ט"ז], הקריב הקומץ בלא מלח פסולה, שהמלח מעכב

במנחה כמו שביארנו, מנחה שחסרה קודם קמיצה, יביא מתוך ביתו וימלאנה, שהקמיצה היא הקובעת לא נתינתה בכלי שרת.

ובאחרונים דנו בשאלה לדעת רבי יוחנן שקמיצה קובעת את המנחה בקדושה שלא יוכל להוסיף עליה, מה יהיה הדין במנחות שאינן נקמצות, כגון מנחת כהן וכו'. ודעת רבינו הגר"ז שבאמת במנחה כזו יכול להביא מביתו ולהשלים עד ההקטרה, לדעת רבי יוחנן אין הכלי קובע כלל לענין זה, רק הקמיצה, וממילא כשאין קמיצה לא נקבעה המנחה עד ההקטרה. אמנם החזון איש כתב צד שיתכן שבכחאי גוונא הכלי יקדש מיד ולא יוכל להוסיף עליו אם היה חסר. והמבין יבין ששני הצדדים של החזון איש הם האם שייך קידוש כלי בפני עצמו לרבי יוחנן או לא, דאם לא שייך הרי שלא יקבע את המנחה עד ההקטרה כדעת הגר"ז, וכמו שכתב החזון איש בעצמו.

ולעיל [ה' ע"א] איתא לענין קידוש להיפך, דאמרו הפריש חצי עשרון ודעתו להוסיף רב אמר אינו קדוש, ורבי יוחנן אמר קדוש, דדעתו להוסיף שאני, ולפי זה פשוט דגם כששופך את הסולת לתוך הכלי הראשון הראשון מתקדש, ואף שאין עדיין שמן ולבונה אמרינן שמתקדש בלא שמן ולבונה.

ועוד מצאנו לענין קדושת כלי לקמן [ט' ע"א], איתמר בללה חוץ לחומת עזרה רבי יוחנן אמר פסולה, ר"ל אמר כשרה. ר"ל אמר כשרה, דכתיב ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה, והדר והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ, מקמיצה ואילך מצות כהונה, לימד על יציקה ובלילה שכשרין בזר, ומדכחונה לא בעיא, פנים נמי לא בעיא; ורבי יוחנן אמר פסולה, כיון דעשייתה בכלי הוא, נהי דכהונה לא בעיא, פנים מיהת בעיא. תניא כוותיה דרבי יוחנן בללה זר כשרה, חוץ לחומת העזרה פסולה. וכן להלכה [רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק י"א הלכה ו'], היתה המנחה שלא בכלי שרת, או שהיתה קומצה שלא בכלי שרת, או שהעלהו למזבח שלא בכלי שרת, או שבללה בשמנה חוץ לעזרה פסולה עד שתהיה בלילתה בפנים. ע"כ. הרי שקדושת הכלי היא לענין הכשר המנחה, והן לענין שיהיה שם עבודה עליה לענין דצריך פנים, ולכן אם בחלל חוץ לחומת העזרה הרי זו בלילה פסולה, דשם מנחה עליה ונחשב שנבללה בפסול.

וצריך להבין מה הוא הפסול בבלילה זו, ומשמע דפשיטא להו שצריך להיות בפנים, וכתבו תוספות [פסחים ל"ו ע"א ד"ה במקום] שהואיל ונעשית בכלי שרת לכן צריכה להיות בפנים [וכמו שמצאנו שכלי שרת מקדש ליפסל ביוצא וכו'], וכתב החזון איש לייסד בדרך אחרת, דהענין הוא דכל שירות צריך להיות בפנים, ודעת רבי יוחנן שבלילה בכלל שירות ולכן צרחכה להיות בפנים.

ובלילה זו שבאה לידינו נבאר בה יותר, דתוספות לקמן [י"ח ע"ב ד"ה רבי] הוסיפו ביאור, דאף דאם לא כלל כלל כשירה, כאן שעשה בילה בפסול חילל את העבודה, וצריך להוסיף בזה טעם, דכל ענין העבודה הוא לעלות לרצון לפני ה', ואם לא כלל כלל הרי הוא כנתעצל בעבודה, ואף שבודאי יש פגם בעבודה כזו, מכל מקום לכלל פסול לא באה, וכמו שמצאנו לעיל במסכת זבחים באופן שלא הניף וכו' דהרי הוא כאילו לא כיפר וכיפר, אבל כשעושה עבודה בפסול גמור, עבודה בפועל ולא בשב ואל תעשה, בודאי אינו עולה לרצון.

ויש באחרונים ביאור אחר, הביאו הגר"ז, דמאחר ובלל בחוץ, ולא הוי כבלילה מאחר שנעשה שלא כדין, מעתה והלאה יש על המנחה דין שאינה ראויה לבלילה, וכל דבר הראוי לבלילה אין בילה מעכבת בו, אבל כשאינו ראוי לבלילה הביילה מעכבת בו. אמנם כתבו בשם הגר"ז שלא ניחא ליה בפירוש זה, דדין של אינו ראוי לבלילה נאמר בשיעורים, כשהדבר מצד עצמו אינו ראוי לבלילה, כגון שישים ואחת עשרון, אבל כאן החסרון שבאופן מעשי אין המנחה הזו ראויה שיעשו בה בילה, וזה לא מצאנו שיהיה לעיכובא, ועיין בדבריו שהביא ראיה לדבריו.

וגם בדעת ריש לקיש צריך לבאר, דלכאורה הטעמים שאמרנו ברבי יוחנן נכונים וצודקים הם מאוד, ואם כן מה טעמו של ריש לקיש שלא פסל. והחזון רצה לחדש שאף לריש לקיש הבלילה פסולה, אך מכל מקום אין המנחה נפסלת, דהוי כלא נבללה כלל. ומובן לכל בר דעת דאין תירוץ זה עולה למה שהבאנו לעיל שסיבת הפסול משום שאינו ראוי לבלילה, דהרי כאן באמת אינו ראוי לבלילה, אלא בהכרח לומר כסברא הראשונה.

עוד אפשר לומר על דרך מה שהבאנו לעיל מהחזון איש שטעם פסול בלילה בחוץ הוא מחמת ששירות צריך להעשות בפנים, ואפשר לומר שריש לקיש סבירא ליה שאין בלילה בכלל שירות.

והנה פתחנו בענין זה של הבלילה שהוא מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש לענין קדושת הכלי, דלרבי יוחנן הואיל והכלי מקדשו הבלילה פסולה, ולכאורה אין זה עולה בקנה אחד עם מה שכתבנו ברבי יוחנן שקדושת הכלי חלה רק לאחר קמיצה, והוי תרתי דסתרי. ובאמת אין זו סתירה, דקדושת הכלי נוגעת לכמה דברים, ולהקרא מנחה חסירה שאי אפשר להוסיף עליה לא די בקדושת הכלי, אבל לענין שתקרא בלילה פסולה די בזה.

עוד נחלקו לענין קביעת הקדושה במנחת חביתין, שדינה להביאה שלימה מהבית ולחצותה, ונחלקו מה הדין אם הביאה שני חצאין, האם קדשה הכלי בדיעבד, ואף דלרבי יוחנן כשדעתו להשלים חלה קדושה במנחה חסירה, כאן סבירא ליה דלא מהני מגזירת הכתוב, ולכן לא ילפינן ממנה, כדאמרו בגמרא [ה' ע"א] חביתי כהן

עם המנחה, אבל בלבונה הבאה בפני עצמה ד"ה קומץ בתחילה וקומץ בסוף.

ומה הוא בתחילה, לרש"י היינו שעת הקמיצה, ובסוף היינו הקטרה. אמנם לרמב"ם שנביא בסמוך הוא דוקא בשעת הפרשה.

א"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן מחלוקת בלבונה הבאה עם המנחה, אבל בלבונה הבאה בבזיכין דברי הכל שני קמציין בתחילה ושני קמציין בסוף.

ולהלכה [רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק י"א הלכה י"ז], התנדב קומץ לבונה בפני עצמו, אם חסר כל שהוא פסול, וכן שני בזיכי לבונה שעם הלחם אם חסר אחד מהן כל שהוא פסולין, עד שיהיו שני קמציין מתחלה ועד סוף.

והתניא יתיר פסולה אמר רמי בר חמא כגון שהפריש לה שני קמציין.

ואמר רמי בר חמא הפריש לה שני קמציין ואבד אחד מהן, קודם קמיצה לא הוקבעו, אחר קמיצה הוקבעו. ואמר רמי בר חמא הפריש ארבעה קמציין לשני בזיכין ואבדו שנים מהן, קודם סילוק בזיכין לא הוקבעו, לאחר סילוק בזיכין הוקבעו.

ולהלכה [רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק י"א הלכה י"ח], הפריש שני קמציין למנחה אחת, ואבד אחד מהן קודם קמיצה לא הוקבעו, לאחר קמיצה הוקבעו ופסולה מפני שריבה לבונתה, וכן אם הפריש ארבעה קמצים לשני בזיכי לחם ואבדו שנים מהם קודם סלוק הבזיכים לא הוקבעו וכשירים, לאחר סלוק הבזיכין הוקבעו ופסולין מפני הרבוי. ע"כ.

דף י"ב ע"ב

שאם נפרסה אחת מהן חלותרה כולן פסולות.

לענין לחם הפנים כתב הרמב"ם [הלכות תמידין ומוספין פרק ה' הלכה ט"ז], נפרסה חלה אחת מן הלחם, אם עד שלא הסיר הלחם מעל השולחן נפרסה הלחם פסול ואינו מקטיר עליו את הבזיכין, ואם אחר שהסיר הלחם נפרסה הלחם פסול ומקטיר עליו את הבזיכין. ע"כ.

ובאמת מה הפסול, כתב המקדש דוד שהוא מפני שצריך שיהיו דוקא י"ב חלות ולא יותר, וכאשר נפרסה ויש כאן פסרוסה הרי יש יותר מי"ב חלות.

הא יצאת הני דאיכא גזוואי כשרות.

מצאנו בזה מחלוקת דהרמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין פרק י"ב הלכה י"ד] כתב, תודה שנפרסה חלה מחלותרה כולן פסולות, יצאת החלה או נטמאה, שאר החלות כשירות,

גדול רבי יוחנן אמר אינה קדושה לחצאין, ורבי אלעזר אמר מתוך שקרבה לחצאין קדושה לחצאין. וכן להלכה [רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק י"ג הלכה ב'], וכיצד עשיית חביתי כהן גדול, מביא עשרון שלם ומקדישו וחוצהו בחצי עשרון שבמקדש שאע"פ שהיא קריבה חציין אינה מתקדשת לחציין. ע"כ.

דף ט' ע"ב

לימא ליה צבור שאני, הואיל ואישתרי טומאה לגבייהו, אישתרי נמי חסרות.

וקשה מה ענין זה לזה, וצריך לומר שבאמת אינם קשורים בהכרח זה לזה, אלא הכונה שמצאנו בקרבן ציבור דינים מיוחדים שאים ביחיד, כמו כן יש דינים במנחה שיתכן שנאמרו דוקא במנחת יחיד, שהפסוק שממנו למדנו דין חסרון נאמר במנחת יחיד.

דף י"א ע"א

ריבה שמנה, חסר שמנה, חיסר לבונתה פסולה.

ובגמרא היכי דמי ריבה שמנה א"ר אליעזר כגון שהפריש לה שני לוגין וכו', לא מיבעיא דחולין ודחבירתה דפסיל, אבל הפריש לה שני לוגין, הואיל והאי חזי ליה והאי חזי ליה אימא לא ליפסיל, קמ"ל.

ת"ר חסרה ועמדה על קורט אחד פסולה, על שני קרטין כשרה, דברי רבי יהודה; רבי שמעון אומר על קורט אחד כשרה, פחות מכאן פסולה.

וכמה הוא הקורט, י"א דהיינו גרגיר, ולפי זה אין לא שיעור אלא הוא בכל שהוא. אמנם דעת רבינו הגר"ז שהכונה שתשאר חתיכת לבונה, ולא לבונה שחוקה. והביאו בשמו שחקר מה החסרון בקורט לבונה שחוקה, האם הוא פסול בלבונה דבעינן שלימה דוקא, או שהוא חסרון בשיעור, דבעינן שלימים, ואם יש רק שחקה הרי זה כלבונה חסירה.

ולהלכה [רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק י"א הלכה ח'], מנחה שנפל לתוכה שמן מנחה אחרת או שמן חולין כל שהוא נפסלה, חיסר שמנה פסולה, חיסר לבונתה כשירה, והוא שיהיו עליה שני קורטי לבונה אבל קורט אחד פסולה שנאמר את כל לבונתה.

[הלכה ט'] ריבה שמנה ולבונתה עד שני לוגין לכל עשרון, ושני קומצי לבונה לכל מנחה כשירה, שני לוגין או שני קומציין או יתר על זה פסולה.

דף י"א ע"ב

וא"ר יצחק בר יוסף א"ר יוחנן מחלוקת בלבונה הבאה

למחר, מודה רבי יוסי בזה שהוא פיגול וחייבין עליו כרת. להקטיר לבונה למחר רבי יוסי אומר פסול ואין בו כרת, וחכ"א: פיגול וחייבין עליו כרת. אמרו לו: מה שינה זה מן הזבח אמר להן שהזבח דמו ובשרו ואימוריו אחד, ולבונה אינה מן המנחה.

וברמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין פרק ט"ז הלכה ח'], חשב בשעת הקטרת הקומץ שיקטיר הלבונה למחר אינה פיגול, שאין הקטרה מפגלת הקטרה, וכן אם הקטיר הלבונה לבדה או הקומץ לבדו והוא מחשב לאכול שירים למחר הרי זו פסולה ואינה פיגול שאין מפגלין בחצי מתיר, אבל אם הקטיר את הקומץ לבדו וחשב שיקטיר לבונה למחר ואחר כך הקטיר הלבונה וחשב שיאכל השירים למחר הרי זה פיגול, שהרי פשטה מחשבת זמן בכל המנחה.

דף י"ג ע"ב

א"ר ינאי ליקוט לבונה בזר פסול.

וברמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין פרק י"א הלכה א'] כל המנחות שקמצן אחד מן הפסולין לעבודה הרי הם פסולות, וכן אם לקט הלבונה פסל אף על פי שלא קמץ.

נפרס לחמה או נטמא, או יצא עד שלא נשחטה התודה, מביא לחם אחר ושוחט, ואם אחר שנשחט נפרס או נטמא או יצא, הדם יזרק והבשר יאכל, והלחם כולו פסול וידי נדרו לא יצא, נזרק הדם ואחר כך נפרס מקצת הלחם, או נטמא, או יצא, תורם מן השלם על הפרוס, ומן הטהור על הטמא, וממה שבפנים על שבחוץ.

והראב"ד כתב, תודה שנפרסה וכו' עד או נטמאה שאר החלות. א"א, במאי עסקינן, אם קודם שחיטה נפרסה אחת אמאי כולן פסולות, יביא מתוך ביתו וימלא. ואם לאחר זריקה הרי תורם מן השלם על הפרוס, אלא בין שחיטה לזריקה בין נפרס בין יצא בין נטמא הכל פסול, דהא כלהו בחד גוונא תני להו ולא תני בהו תורם מן השלם על הפרוס ולא מן הטהור על הטמא ולא ממה שבפנים על מה שבחוץ אלא הכל פסול ולית להו תקנתא.

פרק שני

דף י"ג ע"א

הקומץ את המנחה לאכול שיריה או להקטיר קומצה